

1. Tantárgyelem neve:	Környezetnevelés I.	Kreditértéke:	2
Tantárgyelem besorolása:	kötelező		
A Tantárgyelem elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, "képzési karaktere":		elmélet (%):	80
		gyakorlat (%):	20
A tanóra típusa:		előadás	
óraszám, az adott félévben:	30		
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további módok, jellemzők: órai mini demonstrációk			
A számonkérés módja:		kollokvium	
A tantárgyelem tantervi helye (hányadik félév):	2		
Előtanulmányi feltételek:	-		

Tantárgyelem-leírás:

A természettudományos műveltség és szemlélet és irányultság megalapozása, a fenntarthatóságra, valamint a környezeti nevelésre való felkészítés. A természet egységének és összefüggéseinek áttekintése. A Föld helye a világegyetemben, A Föld mint egységes rendszer áttekintése, a Föld szféráinak megismerése. Ezzel kapcsolatosan a környezeti alapproblémák és a környezetre káros folyamatok megismerése, megoldási lehetőségekkel, fenntartható fejlődéssel való ismerkedés.

Az oktatás tartalma:

1. Csillagászati földrajz: Az emberiség világszemléletének fejlődése. A Világegyetem fejlődéstörténete. A Naprendszer és benne a Föld kialakulása. A Világegyetem, a Tejútrendszer, a Naprendszer, a Nap bolygói, egyéb égitestek (üstökösök, meteorok). A Föld mint égitest: alakja, mozgásai és ezek következményei (évszakok, időszámítás). A Hold, mozgása, fényváltozásai. Fogatkozások.
2. A Föld kőzetburka (litoszféra) : a Föld gömbhéjai. A kőzetburok felépítése, lemeztectonika, kőzetképződési ciklus, kőzetek csoportosítása. A kőzetburok és a földkéreg védelme. Szennyezőforrások, prevenciók lehetőségei. Geológiai és földtani értékek.
3. A talaj (pedoszféra): A talaj kialakulása, felépítése, tulajdonságai. A talajok rendszerezése. A talajok védelme.
4. A vízburok (hidroszféra) : A vízburok keletkezése, a víz tulajdonságai. A víz körforgása. A Világtenger (óceánok, tengerek) részei, tulajdonságai, mozgásai. A szárazföldi vizek: felszín alatti vizek (talajvíz, rétegvíz, résvíz, karsztvíz), felszíni vizek (források, folyók, tavak, gleccserek). A vizek felszínformálása. A hidroszféra szennyeződésének forrásai és tisztítási lehetőségei. A hidroszféra védelme.
5. A légkör (atmoszféra): A légkör kialakulása. A légkör összetétele és függőleges tagozódása. Az atmoszféra, mint az időjárás színtere: időjárás, éghajlat, ezek elemei (napsugárzás, a levegő hő- és vízháztartása, felhő képződés, csapadék fajták, légnyomás, levegő mozgásai, szelek). A levegő fény- és hang jelenségei. A légkör környezeti állapota és az éghajlatváltozás. Az üvegházhatás fizikai alapjai, a globális klímaváltozás és következményei, a savas esők és az ózonréteg problémái. A klímaváltság mai helyzete.

A számonkérés és értékelés rendszere: kollokvium, 5 fokozatú értékelés

KÖTELEZŐ IRODALOM

1. Kerényi Attila (2003): Környezettan. Természet és társadalom globális szempontból. Mezőgazda Kiadó, Budapest.
2. Bihariné dr. Krekó Ilona – Kanczler Gyuláné dr. (2017): Természetismeret I. az ELTE TÓK hallgatóinak. – Természetföldrajz . ELTE TÓK, Budapest.
3. Bihariné dr. Krekó Ilona, Kanczler Gyuláné dr., Dr. Vitályos Gábor Áron (2017 szerk): Ökológiai alapismeretek az ELTE TÓK hallgatóinak. . ELTE TÓK, Budapest.
4. Darvai Sarolta (2012): Természetismeret és környezetvédelem. Gyakorlati jegyzőkönyv II. ELTE TÓK Természettudományi Tanszék.

AJÁNLOTT IRODALOM

1. Endrédi Lajos (2002): Földrajzi ismeretek. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
2. Kerényi Attila (2003): Környezettan. Természet és társadalom globális szempontból. Mezőgazda Kiadó, Budapest.
3. Mészáros E. (2001): A Föld rövid története. Vincze Kiadó, Budapest.
4. Bihariné dr. Krekó Ilona, Kanczler Gyuláné dr., Dr. Vitályos Gábor Áron (2017 szerk): Ökológiai alapismeretek az ELTE TÓK hallgatóinak. . ELTE TÓK, Budapest.
5. Faragó T. (2002): Fenntarthatóság. ENSZ – program és nemzetközi együttműködés a fenntartható fejlődésért. Szöveggyűjtemény.

TUDÁS

Rendelkezik a 3-7 éves gyerekek természettudományos neveléséhez szükséges alapvető általános földrajzi ismeretekkel és alpműveltséggel. Rendszerben látja az egyes természeti jelenségeket, folyamatokat, és ezek kölcsönhatását, egymásra hatását.

KÉPESSÉG

Fejlődik a hallgató világ szemlélete, egyetemes és globális gondolkodása, nagyobb rendszerek működésének átlátására lesz képes. felismeri a fontosabb természeti jelenségeket, és ismeri az alapszintű magyarázatait, ezeket gyermeke számára is érthetően képes elmagyarázni. Átlátja az ember és a természet kapcsolatát, az ember természettől függését. A természettudományi műveltség, szemlélet és irányultság megalapozása, a fenntarthatóságra, valamint a környezeti nevelésre való felkészítésre felkészültek.

ATTITÚD

: Látja az ember helyét és szerepét a Földön és a Világegyetemben, ezen keresztül felismeri az ember felelősségét a környezet megismerésében, alakításában, hasznosításában, védelmében. Személyiségét és tevékenységét a gyermek tisztelete, feltétel nélküli elfogadása jellemzi; elfogadja az emberi természet sokféleségét. Előítélet-mentesség, tolerancia, szociális érzékenység, segítő attitűd jellemzi. Egyetemes és globális látásmódra, az összefüggések felismerésére törekszik. Nyitott a munkájával összefüggő új elméletek és módszerek megismerésére és alkalmazására.

AUTONÓMIA-FELELŐSSÉG

Felelősséget érez a szűkebb és tágabb környezete iránt, valamint a rábízott gyermekek természettudományos gondolkodásának, felelős környezeti magatartásának alakításáért. Személyes felelősséget is érez életmódjával a fenntarthatóságra törekszik. Fontosnak tartja a gyerekek természet iránti elkötelezettségének fejlesztését, a fenntartható életmód alapozását.

A tantárgyelem felelőse

Név:	B. Zsoffay Klára	Beosztás:	adjunktus
Tudományos fokozat:	PhD		